

Erasmus+

W ostatnim dniu pobytu w stolicy Niemiec przybliżono nam powojenną historię Berlina. Przed południem zwiedziliśmy Muzeum Muru Berlińskiego przy Bernauer Strasse a wieczorem byliśmy w Muzeum Hohenschönhausen – byłym więzieniu Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego NRD – Stasi.

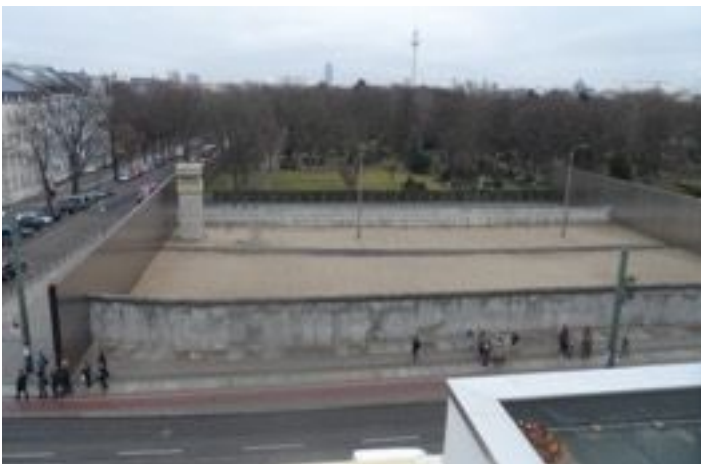
Muzeum Muru Berlińskiego

Przed budynkiem muzeum widzieliśmy fragment berlińskiego muru wraz z zachowanym pasem granicznym, tzw. strefą śmierci, do której nie można się było zbliżyć i wieżą wartowniczą. Mur berliński był jednym z najbardziej znanych symboli zimnej wojny i podziału Niemiec.

W budynku muzeum znajduje się przejrzysta wystawa, która ukazuje historię budowy muru w 1961 roku, sytuację panującą w podzielonym mieście oraz historię upadku muru i komunizmu we wschodniej Europie.

Znaleźliśmy też wystawę poświęconą polskiej Solidarności.

Z wieży budynku rozciąga się widok na zachowaną część obiektów granicznych.

Podział Niemiec i podział Berlina

Po zakończeniu II wojny światowej w 1945 roku Niemcy i miasto Berlin, na mocy postanowień konferencji jałtańskiej, podzielono na 4 strefy okupacyjne, administrowane i kontrolowane przez USA, Związek Radziecki, Wielką Brytanię i Francję .

W roku 1949 utworzono dwa państwa niemieckie Niemiecką Republikę Federalną (NRF) i Niemiecką Republikę Demokratyczną (NRD). Podobnie podzielono Berlin, na Wschodni i Zachodni.

Przez dziesięciolecia berlińczykom utrudniano życie w sztucznie podzielonym mieście. W latach 1948 – 1949 Sowieci zablokowali wszystkie drogi lądowe prowadzące do kontrolowanych przez aliantów części Berlina. Trwającą blisko rok blokadę mieszkańcy zachodniej części miasta przeżyli tylko dzięki „mostowi powietrznemu” (Luftbrücke) zorganizowanemu przez Stany Zjednoczone i Wielką Brytanię.

Wielu mieszkańców NRD próbowało uciec do Berlina Zachodniego lub do Niemiec Zachodnich. Podczas prób przedostania się przez strzeżone urzędnictwa graniczne do Berlina Zachodniego wielu ludzi zostało zabitych. Dokładna liczba ofiar jest sporna i niepewna, różne źródła podają od 136 do 238 śmiertelnych przypadków. Według danych szacunkowych około 75 000 obywateli NRD stanęło przed sądami pod zarzutem próby ucieczki, za co według § 213 kodeksu karnego NRD groziła kara do 8 lat więzienia. W przypadku schwymania z bronią w ręku, uszkodzenia urządzeń granicznych lub umożliwienia ucieczki zasądzano co najmniej 5 lat więzienia. Osobom pomagającym w ucieczce groziło nawet dożywocie.

Mur berliński

Niespodziewanie w nocy z 12 na 13 sierpnia 1961 roku, ku przerażeniu wszystkich berlińczyków i zachodnich aliantów, z polecenia rządu NRD zaczęto wznosić mur. Zablokowane zostały granice pomiędzy sektorami wschodnim a zachodnim. W trakcie trwania budowy muru dochodziło wciąż do prób ucieczek, między innymi przez okna z domów stojących na granicy. Wkrótce zamurowano również okna w tych domach, a po przesiedleniu mieszkańców, domy te zburzono.

Budowa muru miała zakończyć ucieczki ze wschodu na zachód. Oficjalny komunikat władz NRD mówił jednak, że to antyfaszystowska ochrona przed zachodnioniemieckimi agentami. W ten sposób mur stał się na całym świecie symbolem zimnej wojny.

W 1963 roku Berlin Zachodni odwiedził John F. Kennedy. Na znak solidarności całego demokratycznego świata z mieszkańcami podzielonego miasta, w swoim oficjalnym przemówieniu prezydent Stanów Zjednoczonych wypowiedział po niemiecku słynne do dzisiaj słowa: „Jestem berlińczykiem” (Ich bin ein Berliner).

Stali

się one

ogólnie znanym, często cytowanym na arenie politycznej antykomunistycznym hasłem.

Upadek muru

Mur został obalony 9 listopada 1989 roku. Przyczyniły się do tego masowe demonstracje pokojowe w „okresie przemian” (Wendezeit). Od tego momentu zjednoczenie Niemiec było już tylko kwestią czasu. 3 października 1990 roku, na mocy traktatu ratyfikowanego przez parlamenty RFN i NRD stało się ono faktem.

W dniach walki o zjednoczenie Niemiec otuchy dodawały demonstrantom wydarzenia w krajach bloku wschodniego, zwłaszcza działania Solidarności w Polsce.

Kaplica Pojednania

Przy muzeum znajduje się również Kaplica Pojednania. Otwarto ją w 2000 roku. W tym miejscu znajdował się niegdyś kościół Pojednania, który wysadzono w 1985 roku, gdyż znajdował się bezpośrednio w „strefie śmierci”.

Po upadku muru na jego fundamentach wzniesiono na planie owalu Kaplicę Pojednania w technice ubitej gliny obudowanej drewnianymi żebrami. W Kaplicy odbywają się regularnie nabożeństwa poświęcone pamięci ofiar muru.

Inne miejsca upamiętniające historię muru berlińskiego

East Side Gallery

Z długiego na około 156 km dawnego muru, do dzisiaj zachowało się 1300 metrów pokrytego malowidłami, rozciągającego się wzdłuż rzeki Szprewy nieopodal Bernauer Strasse.

Tak zwana East Side Gallery pobudza do refleksji nad dawnym podziałem Niemiec.

Białe Krzyże na brzegu Sprewy w pobliżu Reichstagu

Mauermuseum przy Checkpoint Charlie

Stolica Niemiec zrobiła na nas ogromne wrażenie. Na pewno będziemy to miasto polecać naszym znajomym jako cel podróży np. na weekend. Sami też tu chętnie przyjedziemy jeszcze raz aby dokładniej przyjrzeć się miejscom związanym z historią muru berlińskiego.

Źródła

- Marta Wąsowska, Malte Koppe, Ingrid Müller, „Niemieckie abc”, Poczdam, Warszawa 2013
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Mur_Berli%C5%84ski
- <http://www.visitberlin.de/pl/node/657596>